

Melkveesector met geweldige groeipotentie

Nieuw-Zeeland heeft een geweldig landbouwpotentieel. Het land is groen en vruchtbaar. In 2012 werd er meer dan 22 miljard liter melk geproduceerd. Dat is 10 procent meer dan in 2011 en 20 procent meer dan in 2009. De productie zal ook in de toekomst verder groeien met als belangrijkste afzetmarkt Azië en Oceanië.

Nieuw-Zeeland is 's werelds achtste melkproducent met ongeveer 3 procent van de wereldproductie. De totale productie bedroeg 2 miljard kilo melk in vaste melkbestanddelen en ruim 10 miljard NZ-dollar (wisselkoers 1 NZ-dollar = 0,60 euro) van de zuivelproducten werd uitgevoerd. Dit is goed voor meer dan 26 procent van de waarde van de goederenexport van het land. Ongeveer 90 procent van de melk in Nieuw-Zeeland wordt geëxporteerd. De zuivelindustrie is de grootste export van Nieuw-Zeeland. Fonterra is met 90 procent van de zuivelproductie ook de grootste coöperatie, maar er zijn nog een tiental kleinere coöperaties en zuivelfabrieken, die vooral voor eigen markt produceren, zoals Tatua Co-operative Dairy Company, Westland zuivelproducten en Synlait. Traditionele zuivelproductiegebieden zijn de nattere delen van het land als Waikato, Taranaki, Southland, Northland, Horowhenua, Manawatu en Westland. 63 procent van de melk wordt op het Noordereiland geproduceerd en 37 procent op het Zuidereiland. Met name op het Zuidereiland wordt in de nabije toekomst een groei in melkproductie verwacht. Met iets meer dan 4 miljoen inwoners heeft Nieuw-Zeeland de potentie om een eigen bevolking te voeden die het twintigvoudige is.

Zuivelcoöperaties

Voor de komst van de gekoelde scheepvaart omstreeks 1880 was de zuivelproductie met kaas en boter vooral voor eigen gebruik op de boerderij, waarbij het overschot werd verkocht via de plaatselijke winkels. Kleine zuivelfabrieken kwamen er rond 1880 en vanaf dat moment groeiden de productie en het aantal melkveebedrijven. In de jaren tachtig van de vorige eeuw werd na een crisisperiode een rigoureuze reorganisatie en herstructurering doorgevoerd, waardoor de zuivelindustrie een forse groei doormaakte. In 2000 werden de twee grootste zuivelcoöperaties en New Zealand Dairy Board samengevoegd en ontstond Fonterra, dat met 37 procent van de wereldmarkt in handen de grootste zuivelexporteur ter wereld is geworden.

Er zijn ongeveer 4,7 miljoen melkkoeien op bijna 12.000 melkveebedrijven met een totale oppervlakte van 2,1 miljoen hectare ofwel 2,2 koe per hectare. Het gemiddeld aantal dieren per bedrijf ligt op 390 melkkoeien, maar de verwachting is dat in 2020 dit gemiddelde boven de 500 koeien ligt. Nu al zijn er meer dan 400 bedrijven die meer dan 1.000 koeien melken. Naast Ayrshire en Jerseys zijn het vooral de zwartbonte Holstein-Friesians die er gehouden worden.

Lage productie

De gemiddelde melkproductie per koe ligt met 4.700 liter aanzienlijk lager dan in Nederland, het vetgehalte ligt op 4,9 procent en het eiwitgehalte op 3,8 procent. De gehalten stijgen elk jaar een beetje, maar ook de productie per koe is de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen; van 2010 tot 2012 met 10 procent, en dit neemt naar verwachting toe. Deze stijging komt vooral door genetische verbeteringen en een verbeterde bedrijfsvoering, waaronder een hogere voerkwaliteit en betere voervoorraden.

De belangrijkste reden waarom de productie per koe laag is, komt doordat elk Nieuw-Zeelands melkveebedrijf op lage kosten is gericht. Dat betekent een totaal beweidingssysteem zonder krachtvoer. Ook brengt het land minder eiwitrijk gras op en worden de koeien nagenoeg dag en nacht buiten gehouden of in eenvoudige stallen. Veel boerderijen (85 procent) passen geregleerde afkalfterieën toe. Dat is managementtechnisch gemakkelijker, kosteneffectiever en men kan dit ook afstemmen op periodes met de laagste grasproductie en die ligt rond juni/juli tijdens de Nieuw-Zeelandse winter.

Bedrijfsstructuren

Er zijn in de Nieuw-Zeelandse melkveesector drie bedrijfsstructuren: eigenaar/melkveehouder, sharemilker (aandeelmelkveehouder) en contractmelker. Eigenaar/melkveehouder vormt met 65 procent de grootste groep. Sharemilking is van oudsher de eerste

stap om het eigendom van een boerderij te krijgen. Er worden twee soorten sharemilking-overeenkomsten gebruikt: de variabele sharemilking-overeenkomst en 50 procent-overeenkomsten. De sharemilker is meestal verantwoordelijk voor de melkproductiekosten, het algemene werk op de boerderij en het onderhoud. De eigenaar is verantwoordelijk voor de kosten voor het behoud van het eigendom. Onder de 50 procent-overeenkomst ontvangt de sharemilker het overeengekomen percentage van het melkinkomen. Bij een variabele-orde sharemilking-overeenkomst is de eigenaar vaak betrokken bij het management. Hij blijft tevens eigenaar van de kudde en draagt de kosten, zoals diergezondheid en fokkerij.

Contractmelkers krijgen een vaste prijs per kilo geproduceerde melksolids. Het tarief is vastgesteld op basis van de hoeveelheid werk dat op de boerderij is gedaan.

Toekomst

Verwacht wordt dat in 2020 de wereldwijde vraag naar zuivel met 100 miljard liter melk is toegenomen. Met de geweldige landbouwpotentie heeft Nieuw-Zeeland de ambitie een groot gedeelte van die extra vraag in te vullen. Het aantal hectares en koeien zal verder groeien. De export zal toenemen voor vooral merkproducten en de belangrijkste markt is Azië, met als grootste importeur China. Voor het eerst in lange tijd zit Nieuw-Zeeland namelijk dicht bij de groeiemarkt dan Europa en gezien de goede relatie met China zal Nieuw-Zeeland optimaal profiteren van de 'Gouden Eeuw' van Azië. Nieuw-Zeeland zal zich bovendien richten op de groeiende trend in de ontwikkeling van functionele voedingsmiddelen, zoals laag vetgehalte, hoog calciumgehalte of eiwitrijke melk en de ontwikkeling van de biomedische en biohealth-producten, zoals biest op basis van gezondheidssupplementen en kindervoeding. Nieuw-Zeelandse zuivelproducten en ingrediënten zijn daarbij van eerste klas kwaliteit, met de industrie die voldoet aan strenge gezondheids- en veiligheidsnormen. Daarmee is het land een van de grootste concurrenten van Europa. ■